

23 בינואר 2025

כ"ג טבת תשע"ה

פרוטוקול ועדה לאיכות הסביבה - 21.1.2025

נוכחים :

חברי ועדה:

גיא בריוזה -סגן ראש העיר- חבר ועדה

רוית בייליס- חברת מועצה- יו"ר הוועדה

שמחה ברוידא – חבר מועצה (השתתף בטלפון), חבר ועדה

ספיר אביטן- ממ מנהלת היחידה הסביבתית נגב מזרחי ורכות תעשיות - חברת ועדה

נוכחים נוספים:

אנה שמילוביץ מנהלת לשכה של גיא בריוזה

מריה אטיאס- רכות תעשיות יח"ס נגב מזרחי

שרית מויאל- רכות חינוך, יח"ס נגב מזרחי

נעה כהן קיסניגר – רכות קיימות, יח"ס נגב מזרחי

מיכאל קפוסטין- רכז נטור סביבתי- יח"ס נגב מזרחי

אופק דנדקר- פקח פסולת ושטחים פתוחים, יח"ס נגב מזרחי

לאורה- רכות תעשיות ערד וירוחם, יח"ס נגב מזרחי

חסרים:

משה קוואס- חבר ועדה

סיון כהן אביטן.

נהלים:

• הוועדה תתקיים אחת לחודשיים – או לפי הצורך. ניתן יהיה להשתתף דרך הטלפון על רקול או דרך הזום, עם זאת הוסברה החשיבות של נוכחות פיזית בוועדה .

• הוועדה תגיש את תוכניתיה לאישור המליאה ותקדם עם בעלי התפקדים הרלוונטיים ברשות.

על סדר היום:

הכרות עם היחידה הסביבתי נגב מזרחי

להלן עיקרי הדברים:

הישיבה נפתחה בסבב הכרות והצגת תפקידים של כל הנוכחים, איחולי החלמה שלמה ומהירה של חבר הוועדה משה קוואס. ספיר שיתפה כי בחודשיים האחרונים עזבו 3 עובדות היחידה. בעקבות כך, מועצה אזורית תמר, שוקלת את צעדיה אם להמשיך להיות חלק ביחידה הסביבתית האזורית או להקים יחידה עצמאית במועצה. ירוחם בחרה להישאר שותפה.

הוצגה מצגת מפורטת על עבודת היחידה, מבנה ארגוני, מרחב פעילות היחידה, תחומי אחריות.

- תכנון - הוצגו תחומי העשייה של המתכנת הסביבתית, פעילות היחידה בקידום תוכנית אב לפארק ערד. מתכנת היחידה עזבה את העבודה וכרגע המשרה לא מאוישת.

- מנהלת נחלי ערד, שמטרתה שמירה על נחלים סובב ערד ויצירת שיתופי פעולה ותיאום בין כל הגורמים הפועלים במרחב וניהול השטחים הפתוחים. המנהלת מתקיימת פעם בשנה והיא מהווה פלטפורמה מצויינת לעזור לרשות לשמור על השטחים הפתוחים ולפקח עליהם. זוהי פלטפורמה לקידום יוזמות תירויות וכן לאיגום תקציבים. **הועדה ממליצה להמשיך לקיים מנהלת זו**

- ניטור - רכז ניטור יכול לאתר את מקור הריח כאשר יש תלונות ריח במוקד ולאחר את מוקד הריח ולפעול מולו. כל חברי היחידה מוסמכים כחברי "צוות מריחים". כאשר יש יותר משלוש תלונות ריח במוקד באותו עניין, צוות המריחים יכול לצאת לשטח. דו"ח צוות מריחים יכול שמש אסמכתא חוקית בבית משפט. **כדי להפעיל פרוטוקול, יש צורך בלפחות שלוש תלונות ריח. כדאי לידע את הציבור על כך.**

- קמינים - נושא שקודם בעבר (ריח מקמינים בייתיים).

יש קושי ברשויות מקומיות לקדם חוק עזר בנושא היות ובמשרד להגנת הסביבה קיימים נהלים, תקנים ותקנות על היבוא וההפעלה של תנורי הסקה ביתיים הקובעים את מבנה התנור, ניצולת השריפה של התנור, גובה הארובה של התנור ואת הדלקים בהם ניתן לעשות שימוש בתנור.

לכן לא הצלחנו לקדם בערד חוק עזר כזה. בהנחיות מרחביות (אוגדן הנחיות מרחביות, מהדורה 4, אוגוסט 2021 - סעיף 2.13), קיימת הנחייה לגבי גובה ואופן הצבת הארובה בבניה קיימת וכן איסור התקנת קמין לשריפת עץ/פחם בבניה חדשה. לפני כ-3 שנים נערך בעיר קמפיין הנושא.

ניתן להציף לציבור שוב את סוגיית הקמינים להעלאת מודעות. כדאי להתחיל לתכנן את הקמפיין בספטמבר 2025

- גז ראדון - בבנייה חדשה קיימת חובת התקנת פרט ראדון. זהו פרט של תעלות לניקוז הרדון בתשתית המבנה. זהו חוק בתכנון ובניה ולא ניתן לקבל טופס 4 בלעדיו. בהיתרי בניה חייב להיות פרט זה והיחידה הסביבתית היא זו שבודקת אותו ומאשרת. בבתים ישנים אין יכולת חיוב אך מומלץ לעשות בדיקה. **חסרה מודעות לציבור בסכנת גז הראדון - מומלץ לקדם פירסום להעלאת המודעות בסכנה של גז ראדון-בתים ישנים.**

- חינוך מבוסס מקום- קיימת תכנית הפועלת כבר מעל 10 שנים, המפגישה את ילדי העיר במערכת הפורמלית ונבלתי פורמלית עם הנחלים והטבע הסובב. מטרת התוכנית היא הכרות עם הסביבה הקרובה וחשיפה לטבע, חיזוק תחושת השייכות, העצמה ושמירה על הסביבה. מנהלי בית ספר יודעים כי הם יכולים לקבל מהיחידה סיורים סובבי ערד. התוכנית כללה חוגי רכיבה על אופניים בשטח, טיולים, גאוטופים ביוטופים ועוד. לתכנית היה חלק ניכר בזכייתה של ערד בפרס החינוך. היום טיולי האופניים מתקיימים במסגרת בוחרים בשישי.

- רשות ניקוז ים המלח - היא השותפה המשמעותית בתוכנית זו. הרשות מתקצבת את הפעילות החינוכית בערך בכ- 250,000 ש"ח בשנה. תקציב זה מיועד לערד, ורכזת החינוך ביחידה הסביבתית היא זו שמוציאה אותם לפועל.

הועלה בוועדה שצריך לקדם את תוכנית "חינוך מבוסס מקום" כמדיניות עירונית ולא וולנטרית של צוות החינוך.

• פסולת - שמירה על הניקיון, מחזור, פעולות לעידוד שמירה על הניקיון במגזר החרדי- היו הרבה פרויקטים מבוססי פרסים וברגע שנגמרו הפרסים לא נראתה הטמעה. צריך לפצח את האתגר מול האוכלוסייה.

חשוב למצוא את המבוגר המשוגע לדבר בכל קהילה.

היחידה הסביבתית מציעה קורס לנשים חרדיות בנושא כ-40 שעות. בסיום הנושא הנשים יהיו מוסמכות מבחינת היחידה כבעלות ידע מקצועי אמין ויעודדו את המשתתפות לפתח יוזמות עסקיות בתחום הסביבתי שניתן יהיה להשכיר את שירותיהן ואף להמליץ לרשויות נוספות, כי קיים מחסור של מפעילות ומרצות בתחום. התכנית עדיין לא יצאה לפועל, כרגע בשלב גיוס כי הן צריכות להתחייב לקורס ולהגיע ל % מהמפגשים. **הוועדה רואה חשיבות וממליצה לקדם תוכנית זו.**

• פסולת בשטחים הפתוחים - ליחידה הסביבתית אין אמצעי אכיפה ולכן אופק מוביל שולחן עגול של כל גורמי האכיפה במרחב ונעזר בהם. קיימת בעיה, כי אם לא תופסים את העבריינין ברגע של השלכת הפסולת זו בעיה. צילום עוזר רק אם יש תמונה עם מס רכב בעת המעשה. קבלן אמור להראות אישורים לאן הוא פינה את הפסולת.

יש רעיון של חלוקת באלות כמו בירוחם – תושבים המשפצים מקבלים 2-3 באלות בחינם כולל פינוי כל באלה נוספת בתשלום סמלי- מאפשר לעירייה לעקוב ולדעת גם על שיפוצים קטנים בתוך הבתים.

אופק דיווח היחידה תהיה בקשר עם מנהל מחלקת אכה"ס בב"ש ונלמד מהם את נוהל פסולת.

• באל פורעא- שורפים את הפסולת, מתפזרת לכל עבר, בשיה מולם עלה שהקושי הוא שאין תשתית ולהם פחי אשפה. עיריית ערד מתוכננת להקים פחים מוטמנים עבור כל משפחה. בשלב הראשון העירייה תפנה במימון מלא.

• מיחזור פח כתום- לערד אין קבלנים אלה עובדי עירייה. הפח הכתום מפונה פעם בשבוע ולוקחים את פסולת האריזות לראש לצ' בבנייה רוויה יש קבלן לפחים הגדולים.

העירייה מקבלת 3000 שח למשאית עבור הובלה לראש לצ'.

הוועדה ממליצה על ריענון נהלים לעובדים עם החשיבות של והאיסוף. שלא יחזרו הטעויות. להגיע לעובדי הקצה ולהסביר להם את החשיבות

• יוזמות תושבים - קיימות גינות קהילתיות ביוזמת תושבים. בן יאיר 28 היא דוגמא מעוררת השראה. גינות משולבות מחזור – רחוב יהודה, ליד אבישור. ועוד

גיא מציע כי ניתן לקיים תחרות נושאת פרס לגינה המקושטת ביותר ממחזור.

• פייסבוק היחידה- **היחידה לאיכות הסביבה נגב מזרחי**

היחידה זקוקה בעזרה בתפוצת פייסבוק היחידה. יש לבחון מי קהל היעד שלנו הפייסבוק הוא למבוגרים, הצעירים והנוער נמצאים בטיקטוק ובאינסטגרם. לשקול לפתוח, יש קושי מעומס העבודה ומחסור בכ"א להעזר בדף העירייה בתפוצה וגם בנו כחברי הוועדה.

• קיימות - במסגרת זו קודמו פעולות להערכות לשינויי האקלים, הן ברמה הרשתית והן האזורית. קול קורא לכתיבת תכנית לחוסן אקלימי שהוקפאה מיד לאחר הבחירות תחודש ותצא לפועל אל מול המנכ"ל.

• **ביובליץ- אירוע טבע, הביובליץ בערד הוא כרגע הכי משמעותי וגדול בארץ- צריכים לראות כיצד מצליחים להוציא אותו לפועל באפריל גם השנה.**

• שימוש ברב פעמי בגני הילדים בהזנה- חשיבות השימוש בכלים רב פעמיים בהזנה של הצהרון קודם ב-4 שניים האחרונות, נערכו הדרכות לצוות הגננות והסייעות ובעזרת קולות קוראים של המשרד לה"ס נקנו מדיחים, כלי אוכל ומכלי הגשה רב פעמיים. העירייה רכשה גסטרונומים לכל הגנים. זה עבד נהדר, צוותי הגנים דיווחו שטעם האוכל הושפע לטובה מאז השימוש בגסטרונומים, זה פסק עם הספק הנוכחי, מבחינת כשרות אין בעיה, יש לו קושי מסוים לא ידוע וזה לא מתקדם.. כיום האוכל חזר להיות מסופק במכלי פלסטיק המשחררים חומרים רעילים ונפגם טעם המזון - **אלידור בודק את הנושא מול הספק.**

הוועדה ראתה לנכון לקדם את נושא זה גם בצהרונים בבתי הספר האתגרים: צריך לספק מדיח/ מדיחים בהתאם לכמות התלמידים, למקומו במקום נגיש לתלמידים, לא בחדר מורים.

• השתלמות מורים – התקיימה השתלמות של יומיים לעובדי הוראה מתוך מערכת החינוך בערד בנושא משבר האקלים, יש אנשים במערכת עם ידע .

נושאים שהוועדה מציעה לקדם בעיר:

נעה: **במסגרת הערכות למשבר האקלים-** איך אנחנו נערכים כעיר לשינויים האלו- אוכלוסיות חלשות יהיו חשופות יותר וחיות לעוני אנרגטי קושי לשלם חשבון חשמל עבור חימום או קירור. בנוסף יש צורך לחזק את החוסן הקהילתי. בעת משבר, שאנשים בחוסר ודאות, יש חשיבות לתת להם כלים להרגיש בשליטה. גינון- חווית של אספקת מזון עצמי. הועלה רעיון של קורס גינון לתושבים. איך לגדל ירקות בבית בחממה.

נעה: מציעה להסדיר חוק עזר- לגבי גידול תרנגולות לפי חוק, מרחק מחלונות וכו'

גיא: **שיפור מערך המחזור העירוני-** נקודת מחזור ממוחשבות. מקבלים נקודות על שימוש ומשתמשים בהם בעסקים מקומיים. היה ניסיון מהיחידה- הפער היה מה העירייה נותנת. אולי כניסה לקנטרי, ומתקני העירייה השונים.

היו מספר ניסיונות למיזמים דומים, ההבדל בין מה שניסו בעבר לבין ההצעה של גיא הוא שלראשונה ההצעה מגיע מהרשות, מסגן ראש העיר.

שיפור ניקיון העיר העלאת מודעות של תושבים. - צואה של כלבים. פחים חכמים שיעודדו שימוש.

אמץ פינה בעיר- המטרה שיהיו תמריצים place making באמצעות האפליקציה

נעה: חשוב שתהיה נגישות לכל המקומות.

אפליקציה ערדניקים . שיש תמריצים לשימוש. לתקלות. התמריצים מעודדים את התושבים.

מיכאל: ניטור אוויר יש בערד תחנה אחת, יש צורך בעוד תחנות, ניתן לעשות זאת באמצעות גלאים לניטור אוויר. שימוקמו על עמודים קיימים במקומות אסטרטגיים.

הגברת אכיפה במוקדי לכלוך.

ימי ניקיון קהילתיים

ביחידה קיימת ערכה עם כלים רב פעמיים להשאלה, הועלה רעיון – כל מי שמשאיל מצלם ומעלה לרשת כולל תיוג היחידה הסביבתית מקבל ערכת פיקניק.

רוית: קייטנות- לקדם בקייטנות פעילויות שמכבדות את הסביבה.

מחסן קהילתי- השאלת ציוד לשימוש התושבים במחיר סמלי יש מקום. צריך לארגן מתנדבים. ארגון ציוד תרומות מתושבים וקנייה .

רשימות הנושאים לקידום:

- שינויים בכא- זירוז מכרזים
- מועצת נחלים – במועצת הנחלים מתכנסים כל הרשויות בהן עובר הנחל, נציגי רט"ג, היחידה הסביבתית ועוד- מועצה חשובה ביותר- לקדם כינוס מנהלת נחלים.
- קיים קמפיין שניתן לחדש אותו בנושא הקמינים- לעלות מודעות לתכנן את הקמפיין לספטמבר 2025
- פרסום להעלאת המודעות בסכנה בשאיפה של גז ראדון -לגבי בתים יד שניה.
- לקדם חינוך מבוסס מקום כמדיניות עירונית ולא וולונטרית של צוות החינוך.
- קורס לנשים חרדיות בנושא כ 40 שעות.
- פירסום דף הפייסבוק של היחידה להעזר בדף העירייה בתפוצה וגם אנו כחברי הוועדה.
- ביובליץ- איך מוציאים לפועל באפריל.
- בדיקה מול אלידור איפה עומד נושא שימוש ברב פעמי בגני הילדים וקידום שימוש ברב פעמי בצהרונים בבתי הספר.
- מבצע שימוש בערכת הרב פעמי – מתנה ערכת פיקניק
- לספק לאל פורע פחי אשפה.
- קורס גינון לתושבים
- נקודת מיחזור ממוחשבות עם נקודות לשימוש החוזרות לתושב/ עסקים
- פחים חכמים שיעודדו שימוש באיסוף צואת כלבים.
- רכישת גלאים לניטור אוויר
- הגברת אכיפה במוקדי לכלוך
- פחים כתומים- רענון נהלים לעובדים עם החשיבות של והאיסוף. שלא יחזרו הטעויות. להגיע לעובדי הקצה ולהסביר להם את החשיבות
- מחסן ציוד קהילתי

רשמה:

רוית בייליס